

Rozdział 6a

Stowarzyszenie MiKK e.V. – mediatorzy i dialog bez granic

Magdalena Jańczuk

MiKK e.V. – International Mediation Centre for Family Conflict and Child Abduction

I. Wyspecjalizowani transgraniczni ko-mediatorzy odpowiedzialnością na wielonarodowość rodzin

W dzisiejszym świecie, z roku na rok coraz bardziej przypominającym globalną wioskę¹ w każdym już wymiarze funkcjonowania człowieka, nierzadko można natknąć się na trudności w rozdzieleniu działań czysto lokalnych i tych, które mają dużo szerszy, globalny wydźwięk. Dobrym przykładem organizacji, która na pierwszy rzut oka mogłaby wzbudzać tego typu wątpliwości przy jej klasyfikacji, jest stowarzyszenie MiKK e.V. (International Mediation Centre for Family Conflict and Child Abduction – Międzynarodowe Centrum Mediacji ds. Konfliktów Rodzinnych i Porwań Rodzicielskich), jeszcze parę lat temu znane jako MiKK e.V. – *Mediation bei Internationalen Kindschaftskonflikten* – Mediacje w Międzynarodowych Konfliktach Dziecięcych). Jest to pozarządowa organizacja non-profit zajmująca się mediacjami rodzinnymi w stosunkowo szerokim kontekście, który zostanie szerzej omówiony poniżej.

MiKK ma swoją siedzibę w centrum stolicy Niemiec, Berlinie. Powstał w 2002 r. jako projekt innej organizacji zajmującej się mediacjami rodzinnymi w Niemczech, mianowicie BAFM (Bundes-Arbeitsgemeinschaft für Familien-Mediation e.V. – Niemiecki Federalny Związek ds. Mediacji Rodzinnej). Projekt ten był wynikiem zaobserwowania przez Federalne Ministerstwo Sprawiedliwości w Berlinie (BMJV) rosnących potrzeb na wyspecjalizowane mediacje rodzinne z uwzględnieniem różnic kulturowych i językowych mediantów; Niemcy są narodem dość mocno zróżnicowanym kulturowo, co jest równoznaczne z tym, że również rodziny w Niemczech są tego odzwierciedleniem.

---

¹ J.A. Sholte, *What is globalization? The Definitional Issue – Again*, Warwick 2010, s. 4.

Według danych Federalnego Ministerstwa ds. Rodziny, Seniorów, Kobiet i Młodzieży z 2020 r. w co trzeciej rodzinie w Niemczech przynajmniej jeden z rodziców posiadał obce obywatelstwo lub był emigrantem², co stanowiło aż 2,8 miliona rodzin³. Biorąc pod uwagę fakt, że w Unii Europejskiej (a także w Niemczech, co potwierdza Federalny Urząd Statystyczny) mniej więcej co trzecie małżeństwo się rozpada, a ok. połowa z tych małżeństw ma nieletnie dzieci⁴, rocznie ok. miliona rodzin z doświadczeniem migracyjnym staje w obliczu ogromnego kryzysu, kończącego się często konfliktami dotyczącymi kontaktów rodzica z dzieckiem, alimentów czy nawet międzynarodowych uprowadzeń rodzicielskich.

Christoph Paul, mediator, adwokat, notariusz i założyciel MiKK, wspomina, że powstanie stowarzyszenia w 2002 r. było wynikiem inicjatywy Eberharda Carla, radcy ministerialnego w Federalnym Ministerstwie Sprawiedliwości. Eberhard Carl zwrócił się wówczas do BAFM z pytaniem, czy mogłoby ono zaoferować mediację w przypadku transgranicznych konfliktów dotyczących dzieci. Rzecznikiem tego stowarzyszenia mediatorów był w tym czasie właśnie Christoph Paul. Wspólnie z mediatorami ze Stowarzyszenia BAFM opracował on koncepcję dodatkowego szkolenia dla mediatorów, którzy chcieliby się wyspecjalizować w mediacji transgranicznej. Na zaproszenie ministerstwa od 2002 r. mediacja była regularnie prezentowana na odbywających się dwa razy w roku konferencjach niemieckich sędziów zajmujących się sprawami porwań rodzicielskich w trybie Konwencji haskiej z 1980 r.⁵ Sędziowie chcieli jednak instytucji niezależnej od stowarzyszeń mediacyjnych, którą mogliby rekomendować bez ewentualnego zarzutu o stronniczość. W związku z tym Christoph Paul i inni mediatorzy założyli MiKK e.V., rejestrując je w 2008 r. jako niezależne stowarzyszenie użyteczności publicznej (*Verein*). Od tego momentu MiKK działa samodzielnie, ciągle się rozwijając, zrzeszając obecnie ponad 170 wyspecjalizowanych *cross-border* mediatorów zlokalizowanych w ponad 30 krajach na całym świecie, mediujących w ponad 30 językach, blisko współpracując z niemieckim Organem Centralnym (*Bundesamt für Justiz*) oraz wieloma innymi instytucjami na całym świecie.

---

² Oficjalna strona Federalnego Ministerstwa ds. Rodziny, Seniorów, Kobiet i Młodzieży, Raport „Życ różnorodnie: Rodziny o pochodzeniu migracyjnym w Niemczech”, <https://www.bmfsfj.de/resource/blob/116880/83c02ec19dbea15014d7868048f697f2/gelebte-vielfalt--familien-mit-migrationshintergrund-in-deutschland-data.pdf>, s. 11 [dostęp 30.11.2021].

³ Do celu tego badania ustalono kryterium, iż rodziny to wszystkie gospodarstwa domowe, w których rodzice mają co najmniej jedno dziecko w wieku poniżej 18 lat.

⁴ https://www.destatis.de/DE/Presse/Pressemitteilungen/2021/08/PD21_378_126.html [dostęp 30.11.2021].

⁵ Konwencja dotycząca cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę, sporządzona w Hadze dnia 25 października 1980 r. (Dz. U. z 1995 r. Nr 108, poz. 528).

II. Struktura MiKK

Niewątpliwie jednym z ciekawszych aspektów pod względem organizacyjnym w kontekście globalnych zasięgów stowarzyszenia MiKK jest jego struktura. Centrum organizacyjne MiKK zlokalizowane jest w Berlinie, gdzie w biurze na stałe zatrudnionych jest kilku pracowników. Tam także zlokalizowany jest w 90% zarząd oraz organ doradczy. Scentralizowanie administracyjne MiKK i skupienie decyzyjności oraz kluczowych filarów działalności w jednym miejscu, w sytuacji gdy członkowie, mediatorzy i organizowane mediacje rozproszone są po kilku kontynentach, wydaje się być jednocześnie ryzykowne, ale też daje doskonałe szanse na osiągnięcie zaplanowanych wyników.

MiKK zatrudnia obecnie jedynie pięciu wielojęzycznych pracowników, różnego pochodzenia etnicznego i narodowości UE, pracujących głównie na część etatu. Trzech z pracowników MiKK to przeszkoleni mediatorzy transgraniczni. Osoby pracujące w zespole mają różne doświadczenie zawodowe: prawnicze, administracyjne, psychologiczne, tłumaczeniowe czy z zakresu prowadzenia superwizji mediacji. Pracownicy ci uzupełniają swoje umiejętności niezbędne w codziennym funkcjonowaniu biura. Dodatkowo ich praca okresowo wspomagana jest przez 1-2 stażystów. Mimo tak niedużego zespołu jego różnorodność i profesjonalizm pozytywnie wpływa nie tylko na efekty pracy stowarzyszenia, ale także kształtuje przyjazną kulturę organizacji, dając wszystkim pracownikom poczucie bycia niezbędnym pierwiastkiem w tym szczególnym układzie zależności, budując przynależność, dając sprawczość i określoną decyzyjność na wybranym etapie działania stowarzyszenia.

Zespół biura MiKK jest wspierany przez aktywnie działający zarząd składający się z siedmiu (międzynarodowych) członków zarządu (honorowych, działających nieodpłatnie), mających doświadczenie w dziedzinie transgranicznych spraw rodzinnych. Zarząd składa się z doświadczonych mediatorów z różnych zawodów, takich jak prawnicy, sędziowie, pracownicy socjalni, tłumacze, *guardians ad litem*.

Ponadto założyciel MiKK i były wieloletni Prezes MiKK – Christoph Paul – nadal wspiera i doradza MiKK w roli patrona.

MiKK ma również radę, której członkowie wywodzą się z różnych zawodów i są wiodącymi ekspertami w swojej dziedzinie. Rada spotyka się średnio raz na dwa lata, by doradzać zarządowi MiKK w sprawach istotnych dla stowarzyszenia i wspierać zarząd w strategicznych decyzjach i kwestiach finansowych.

Obecnie do stowarzyszenia należy 225 członków, z czego 172 z nich jest zapisanych na międzynarodowej liście *cross-border* mediatorów MiKK. Wszyscy mediatorzy pomyślnie ukończyli 50-godzinne szkolenie MiKK w zakresie transgranicznej mediacji

rodzinnej. MiKK prowadzi również międzynarodową listę wyspecjalizowanych prawników rodzinnych oraz listę kuratorów sądowych (*guardians ad litem*) w Niemczech.

III. Działalność MiKK

1. Zakres działalności

Działalność MiKK dzieli się na pięć głównych obszarów: bezpłatne usługi doradcze dla rodziców i innych osób zaangażowanych w konflikty rodzinne; organizacja ko-mediacji prowadzonej przez wyspecjalizowanych mediatorów transgranicznych; szkolenia dla *cross-border* mediatorów w celu uzyskania uprawnień mediatora transgranicznego; badania i rozwój w obszarze mediacji; *public relations*. Wszystkie z nich są bezpośrednio związane z wypełnianiem misji stowarzyszenia, zawarte w Deklaracji Misji i Wizji MiKK, opublikowane na stronie internetowej MiKK:

„Umożliwienie rodzicom pozostania partnerami i zachowania kontroli w rozwiązywaniu międzynarodowych konfliktów rodzinnych poprzez specjalistyczne mediacje rodzinne – w najlepszym interesie dziecka!

Misją MiKK jest przyczynianie się do rozwoju międzynarodowego ruchu na rzecz wspierania i pomocy w rozwiązywaniu transgranicznych konfliktów rodzinnych poprzez mediację jako formalnie akceptowany sposób zapewnienia trwałych rozwiązań w interesie rodziców, dzieci, władz sądowych i społecznych na całym świecie. Naszą misją jest dalsze pełnienie roli lidera myśli i multiplikatora w dziedzinie transgranicznej mediacji rodzinnej na arenie międzynarodowej”⁶.

2. MiKK – wielojęzyczne, bezpłatne usługi doradcze i pre-mediacyjne

Wielojęzyczna (EN, DE, PL, ES, FR), bezpłatna usługa doradcza i pre-mediacyjna dla rodziców połączona z organizacją specjalistycznych, dwujęzycznych i dwukulturowych mediacji transgranicznych jest usługą obecnie nieoferowaną przez żadną inną organizację na arenie międzynarodowej. Stanowi ona podstawę pracy MiKK, inspirując i napędzając kolejne obszary pracy stowarzyszenia.

Jednocześnie jest to obszar wyjątkowo delikatny, wymagający i czasochłonny, ponieważ MiKK kontaktuje się z obojgiem rodziców, doradzając im w sprawie mediacji. Rodzice kontaktujący się z MiKK są często bardzo zrozpaczeni. Zdarza się, że nie mają świadomości ram prawnych odnoszących się do transgranicznych sporów rodzinnych i spraw o uprowadzenie dziecka. W takich przypadkach MiKK udziela im niezbędnych

---

⁶ Oficjalna strona internetowa MiKK e.V.: <https://www.mikk-ev.de/en/mission-vision> [dostęp 1.12.2021]. Informacje i dane dotyczące MiKK podane w dalszej części opracowania zaczerpnięte zostały z tej właśnie strony lub pochodzą z praktycznych i zawodowych doświadczeń autorki, która pracuje w MiKK.

informacji (nie porad prawnych!) i kieruje rodziców do odpowiednich instytucji (w szczególności do organów centralnych) oraz wyspecjalizowanych prawników rodzinnych z Listy Prawników MiKK.

3. Organizacja mediacji i kierowanie do wyspecjalizowanych mediatorów transgranicznych

Gdy rodzice potwierdzą swoją gotowość do wzięcia udziału w mediacji, MiKK znajduje ko-mediatorów ze swojego stowarzyszenia, pasujących do językowego oraz kulturowego kontekstu rodziców, którzy mają możliwość przeprowadzenia mediacji w wymaganych ramach czasowych.

MiKK koordynuje ustalenie wspólnego dla wszystkich stron terminu mediacji, pomaga w organizacji finansowania oraz w znalezieniu miejsca mediacji, jeśli będzie to wymagane. Zaletą takiego rozwiązania – wprowadzenia jednej, neutralnej organizacji pozarządowej na etapie wstępnego wkraczania w mediację (*pre-mediation service*) – jest odciążenie mediatorów od podejmowania czynności niezbędnych do przeprowadzenia takich wyspecjalizowanych mediacji (za które to czynności często nie otrzymują żadnego wynagrodzenia, gdyż nie wchodzi one *stricte* w zlecenie mediacyjne). Kolejną zaletą jest zmniejszenie ryzyka potencjalnego naruszenia neutralności mediatorów (z powodu jednostronnych informacji, które otrzymują wcześniej) lub ich postrzegania jako stronniczych przez jednego z rodziców. Rozmowy przed mediacją z rodzicami, którzy chcą zdecydować się na mediację, trwają średnio około 5-6 godzin w danej sprawie. Obejmują kontakt telefoniczny, wymianę informacji za pomocą poczty elektronicznej, listownie lub za pośrednictwem platformy wideokonferencyjnej.

Dla tych rodziców, którzy chcą zdecydować się na mediację, MiKK organizuje ko-mediacje zgodnie z modelem MiKK 4 B⁷. Ten model mediacji jest rekomendowany przez Przewodnik Dobrej Praktyki Konferencji Haskiej (HCCH)⁸ w zakresie mediacji w sprawach o rodzicielskie uprowadzenie dziecka. Ko-mediatorzy są dobierani do każdej sprawy w taki sposób, aby odpowiadali kulturowemu pochodzeniu rodziców oraz byli odpowiedni z uwagi na język, jakim posługują się rodzice, i ich płeć⁹. Dodatkowo jeden z mediatorów jest z zawodu prawnikiem, drugi zaś psychologiem lub pedagogiem, dzięki czemu ani obszar prawny, ani też emocjonalny nie zostaje pominięty.

⁷ Model stworzony według Deklaracji Wroclawskiej z 2007 r., https://www.europarl.europa.eu/pdf/agora/20071008_breslau_pl.pdf [dostęp 1.12.2021], omówiony także w S. Kiesewetter, C.C. Paul, E. Dobielewska, *Breslauer Erklärung zur binationalen Kindschaftsmediation*, „Zeitschrift für das gesamte Familienrecht” 2008, H. 8, s. 753.

⁸ Hcch, *Przewodnik dobrych praktyk w ramach konwencji haskiej z dnia 25 października 1980 r. dot. cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę*, s. 66, <https://assets.hcch.net/docs/b25b2531-9979-40d3-8d51-4b89f1f7a93e.pdf> [dostęp: 19.10.2021].

⁹ Na przykład w sytuacji, gdy matka pochodzi z obszaru kulturowego kraju X, a ojciec z kraju Y, to mediator pochodzi z kulturowego obszaru kraju X, a mediatorka z kraju Y.

Mediacje mogą odbywać się w dowolnym kraju (najczęściej tam, gdzie w danym momencie znajduje się dziecko) lub online. W ciągu ostatniego roku prawie wszystkie mediacje MiKK odbywały się online (ze względu na pandemię). Prawdopodobne jest, że mediacje online pozostaną bardziej powszechne nawet po zakończeniu pandemii – na ich korzyść może przemawiać zmniejszenie kosztów mediacji (brak kosztów dojazdu i noclegu dla mediatorów lub rodziców bądź też lokalu do mediacji, jeśli odbywałaby się ona poza standardową lokalizacją mediatorów) oraz większa elastyczność przy ustalaniu terminów. Jednak wśród bezsprzecznych minusów mediacji online pozostaje brak bezpośredniego kontaktu między mediatorami i rodzicami, co może utrudniać pracę mediatorom.

4. Działania szkoleniowe *cross-border* mediatorów

MiKK jest wiodącą organizacją szkoleniową w dziedzinie transgranicznej mediacji rodzinnej (Cross-border Familien Mediation – CBFM). Do tej pory przeprowadził 16 pełnych 50-godzinnych szkoleń z zakresu mediacji transgranicznej (w języku angielskim i niemieckim) w ciągu ostatnich 10 lat w Europie. Do tej pory przeszkolono 327 mediatorów pochodzących z 47 krajów na świecie.

MiKK zrealizował również kilka warsztatów i szkoleń CBFM w Azji (łącznie 6 warsztatów w Singapurze i Japonii). Dzięki zaangażowaniu swoich mediatorów i aktywnej promocji mediacji na świecie MiKK ma możliwość kooperowania z Uniwersyteciem w Osace, Tokijską Izbą Adwokacką, Izbą Adwokacką Daiichi-Tokio oraz innymi instytucjami i mediatorami po stronie japońskiej, a także z Izbą Adwokacką w Singapurze.

50-godzinne szkolenie MiKK z zakresu transgranicznej mediacji rodzinnej zostało opracowane i pilotażowo wdrożone w ramach współfinansowanego przez Unię Europejską projektu TIM (*Training in Mediation*, 2010/11) przez MiKK jako partnera projektu, którego koordynatorem była organizacja Childfocus z Belgii. W szkoleniu w ramach tego projektu wzięło udział dwóch mediatorów z każdego państwa członkowskiego UE.

Od tego czasu szkolenie Cross-border Family Mediation (CBFM) było stale dostosowywane, rozwijane i ulepszane, tak aby uwzględnić zmiany prawne w UE w dziedzinie mediacji i prawa rodzinnego, jak również otrzymane informacje zwrotne od uczestników. Szkolenie CBFM odbywa się corocznie w Berlinie w języku angielskim od 2013 r. i od 2016 r. dodatkowo także w języku niemieckim.

Pomyślne ukończenie 50-godzinnego szkolenia CBFM upoważnia mediatorów, uznanych i praktykujących w danym kraju, do dołączenia do międzynarodowej sieci mediatorów MiKK, skupiającej jedynie wyspecjalizowanych, wielojęzycznych mediatorów rodzinnych. Mediatorzy współpracujący ze stowarzyszeniem są jednocześnie jego członkami, mogą współdecydować o rozwoju MiKK, opublikować swój profil na stronie internetowej stowarzyszenia oraz mediować w transgranicznych sprawach rodzinnych

skierowanych do nich za pośrednictwem usługi pre-mediacji MiKK. Większość mediatorów po zakończeniu szkolenia decyduje się na współpracę z MiKK. Dzięki temu MiKK ma ten przywilej, że poznaje swoich mediatorów w trakcie trwania szkoleń, nawiązuje z nimi bezpośrednią relację, jest świadom zależności kulturowych, w jakich obracają się poszczególni mediatorzy, i jest w stanie zapewnić określone standardy mediacji dla zgłaszających się do niego rodziców. MiKK każdorazowo szczególnie dopasowuje mediatorów do konkretnego konfliktu rodzicielskiego, biorąc pod uwagę: rodzaj i eskalację konfliktu, lokalizację mediatorów, języki, jakimi się posługują (idealnie, gdy każdy z mediatorów włada jednocześnie językiem mediacji oraz językami ojczystymi rodziców), pochodzenie kulturowe mediatorów (lub doświadczenia zdobywane w trakcie okresów mieszkania za granicą, tak żeby byli oni zaznajomieni z kulturą kraju pochodzenia rodziców), wykonywany zawód (prawniczy lub inny), płeć (aby każda z płci stron sporu konfliktu była reprezentowana także przez jednego z mediatorów), dostępność w terminie wskazanym przez rodziców jako termin możliwej mediacji.

Aby dodatkowo zapewnić określone standardy mediacji oraz umożliwić mediatorom wyszkolonym przez MiKK dostęp do ciągłego rozwoju zawodowego i superwizji, w 2016 r. MiKK stworzył ofertę krótkich dodatkowych szkoleń (i superwizji, tzw. *Ongoing Training*) prowadzonych w języku angielskim, które organizuje co roku (otwartych także dla niezrzeszonych mediatorów).

Ongoing Training obejmuje zazwyczaj trzy seminaria na tematy związane z mediacją, prawem rodzinnym, uprowadzeniem dziecka *etc.* Prowadzone są przez międzynarodowych, w tym unijnych, ekspertów w danej dziedzinie. Seminaria te dają mediatorom transgranicznym możliwość poszerzenia swoich umiejętności i wiedzy. Ponadto mediatorom oferowane są sesje superwizji, podczas których mogą omówić swoją praktykę i zastanowić się nad ewentualnymi problemami, które wystąpiły w mediowanych przez nich konfliktach.

W czasie trwania pandemii MiKK zaoferował trzy bezpłatne szkolenia dla mediatorów na temat mediacji online, aby wyjść naprzeciw nowym wyzwaniom stojącym przed mediatorami i wyposażyć ich w niezbędny zestaw umiejętności do prowadzenia mediacji online.

Uczestnikami corocznych szkoleń MiKK w ostatnich latach byli nie tylko mediatorzy (dwuzawodowe wykształcenie prawnicze/psychologiczne), ale również m.in. członkowie Organów Centralnych, sędziowie rodzinni czy pracownicy Biura Praw Dziecka Parlamentu Europejskiego.

5. Badania i rozwój

Stowarzyszenie MiKK aktywnie uczestniczy w badaniach i różnorodnych projektach w obszarze mediacji, takich jak:

- poszerzenie otwartości na mediacje wśród rodziców, niezależnie od pochodzenia kulturowego: projekty Mediacja dla rodzin z pochodzeniem z kultur islamskich, udział w spotkaniach Grupy Roboczej HCCH ds. Mediacji w kontekście Procesu Maltańskiego w Hadze (Holandia) i Ammanie (Jordania) 2019 r.¹⁰,
- projekt szkoleniowy dla prawników i ekspertów prawnych z Unii Europejskiej zajmujących się międzynarodowymi porwaniami rodzicielskimi: współfinansowany ze środków unijnych dwuletnie projekty LEPCA i LEPCA II¹¹,
- proponowanie zmian w systemie wymiaru sprawiedliwości ukierunkowanych na zwiększenie podmiotowości dziecka w sprawach dotyczących jego uprowadzenia i konfliktach transgranicznych oraz uwzględnienie jego głosu w mediacji: współfinansowany ze środków unijnych projekt Voice¹².

Jednym z ostatnich projektów MiKK był zakończony w październiku 2021 r., współfinansowany ze środków Unii Europejskiej projekt AMICABLE¹³. Jego celem było ułatwienie uznawalności i wykonalności ugód mediacyjnych zawartych w wyniku przeprowadzenia rodzinnej mediacji transgranicznej w państwach Unii Europejskiej, a także promowanie Modelu MiG (Mediatoren im Gericht – Mediatorzy w Sądzie, także promowany jako MiC – Mediators in Court), który pokazuje, w jaki sposób można skutecznie włączyć mediację w ograniczone ramy czasowe postępowania prowadzonego w trybie Konwencji Haskiej. W projekcie koordynowanym przez MiKK brały udział trzy uniwersytety:

- 1) Uniwersytet Wrocławski z Polski,
- 2) Uniwersytet Alicante z Hiszpanii,
- 3) Uniwersytet Milano-Bicocca z Włoch.

Ponadto niemiecka strona (MiKK) była reprezentowana przez Julianę Hirsch, ekspertkę ds. prawa prywatnego międzynarodowego, pracującą jako konsultantka zewnętrzna grupy ekspertów Konwencji Haskiej ds. uznawania i wykonywania porozumień w sprawach rodzinnych, która objęła rolę wiodącego eksperta w projekcie AMICABLE. Ekspertką krajową dla Niemiec była sędzia Sabine Brieger.

¹⁰ <https://www.mikk-ev.de/aktuelles/projekte/mediation-im-muslimischen-kontext/> [dostęp 01.12.2021].

¹¹ <https://www.mikk-ev.de/aktuelles/projekte/lepca-ii-weiterbildendes-training-in-kindesentfuhrungsfaellen-fuer-internationale-familienrechtlerinnen/> [dostęp 01.12.2021].

¹² <https://www.mikk-ev.de/aktuelles/projekte/voice-eu-projekt-zur-stimme-des-kindes-in-internationalen-kindesentfuhrungen-in-der-eu/> [dostęp 01.12.2021].

¹³ Oficjalna strona internetowa Projektu AMICABLE: <https://www.amicable-eu.org/home-pl> [dostęp 01.12.2021].

Wynikiem dwuletnich prac w ramach projektu było stworzenie Narzędzi Najlepszych Praktyk (*Best Practice Tool*) do uznawania i wykonywania porozumień w sprawach rodzinnych dotyczących dzieci w Unii Europejskiej, oferujących praktyczne wskazówki dla sędziów i prawników w zakresie transgranicznej wykonalności i uznawania ugód zawartych w drodze mediacji poprzez odniesienie do międzynarodowych i unijnych instrumentów prawnych, jak również krajowego (niezharmonizowanego) prawa proceduralnego czterech zaangażowanych w projekt państw UE. Jest to skomplikowana dziedzina prawa, gdyż żaden z istniejących instrumentów prawnych (jak np. Bruksela II a) nie zawiera wskazówek na ten temat. Do chwili obecnej nie istniał żaden taki praktyczny przewodnik prawny. Narzędzie Najlepszych Praktyk zostało doskonale ocenione przez około 400 praktyków działających w tej dziedzinie prawa w czterech państwach członkowskich Unii Europejskiej biorących udział w projekcie. Pięć Narzędzi Najlepszych Praktyk można znaleźć na stronie AMICABLE, gdzie dostępne są do pobrania za darmo w języku angielskim, niemieckim, polskim, hiszpańskim i włoskim¹⁴.

Jak na stosunkowo małą organizację, MiKK więc nie tylko ciągle rozwija swoją współpracę z transgranicznymi, specjalnie przeszkolonymi mediatorami z całego świata, tworząc ich unikalną bazę, ale także ma znaczący wpływ na rozwój w obszarze mediacji, również poprzez wyznaczanie nowych ścieżek, umacniając rolę mediacji w rozwiązywaniu transgranicznych konfliktów rodzinnych. Potwierdza to także fakt, że coraz częściej do MiKK kierowane są pytania o opinie i rady dotyczące tego typu sporów oraz mediacji. Przykładem opiniotwórczego potencjału MiKK może być zaakceptowanie kilku propozycji MiKK wprowadzonych w projekcie rezolucji w sprawie ochrony praw dziecka w postępowaniu cywilnym, administracyjnym i w sprawach z zakresu prawa rodzinnego przygotowanego przez Komisję Prawną dla Parlamentu Europejskiego, utworzoną w październiku 2021 r.

6. *Public relations*

Obszar *public relations* jest w MiKK niezwykle ważny, pełni w szczególności rolę promocji mediacji samej w sobie, ale także stowarzyszenia. Można pokusić się o stwierdzenie, że *public relations* w przypadku MiKK jest działaniem informacyjnym, pomagającym uświadomić stronom sporu, czym jest mediacja i jakie są jej zalety; umożliwia przedstawienie możliwości mediacji według Modelu 4B bazującego na Deklaracji Wrocławskiej, jak również pełni rolę promocyjną, zachęcającą do skorzystania z usług MiKK i stowarzyszonych z nim mediatorów.

Z uwagi na ograniczone fundusze MiKK nie korzysta z profesjonalnego wsparcia w dziedzinie PR, skupiając się na aktywnościach, które może wykonywać samodzielnie,

¹⁴ <https://www.amicable-eu.org/amicable-pl/best-practice-tool-poland-pl> [dostęp 1.12.2021].

w ramach projektów lub przy współpracy np. z ambasadami lub innymi organizacjami wspierającymi rodziny, w szczególności rodziny międzynarodowe. Przedstawiciele MiKK często występują na różnego rodzaju krajowych i międzynarodowych konferencjach, sympozjach. W ramach działalności MiKK prowadzone są warsztaty dotyczące tematyki ko-mediacji i mediacji transgranicznej.

IV. Finansowanie działalności

MiKK jest niezależną organizacją pożytku publicznego, która aż do teraz swój budżet opierała w przeważającej części na wpływach z rocznych składek członkowskich i opłat za miejsce na liście mediatorów MiKK wnoszonych przez prawników czy *guardians ad litem*, a także finansowaniu pochodzącym z różnorodnych projektów – w szczególności unijnych czy też finansowanych przez Federalne Ministerstwo Sprawiedliwości i Ochrony Konsumentów (BMJV) – oraz szkoleniach, darowiznach itp.

Działalność MiKK zyskała też uznanie władz federalnych, które w ramach współpracy zawartej w 2011 r. dodatkowo wspierają go finansowo. Urząd Centralny (*Bundesamt für Justiz*) ponosi częściowo koszty usług doradczych MiKK w sprawach z kategorii uprowadzeń rodzicielskich dziecka do Niemiec toczących się w trybie Konwencji Haskiej. Kwota wsparcia stanowi ok. 6% wszystkich wpływów stowarzyszenia, a współpraca z niemieckim Organem Centralnym jest dla MiKK wyjątkowo ważna i pomaga dotrzeć z ofertą mediacji do rodziców znajdujących się w tym szczególnie trudnym sporze.

Co ważne, istnieje możliwość przejęcia kosztów ko-mediacji organizowanej przez MiKK w sprawach porwań rodzicielskich do Niemiec przez Organ Centralny, który rokrocznie przygotowuje specjalny fundusz przewidziany na tę pomoc, pod warunkiem, że rodzice (lub jedno z nich) mają niskie dochody i otrzymali zgodę na przejęcie kosztów sądowych, a ich wniosek zostanie dodatkowo pozytywnie rozpatrzony przez Ministerstwo.

W czasie całej działalności MiKK roczny budżet organizacji znacząco się zwielokrotnił i wynosi obecnie ok. 250 000 €, w zależności od aktywnych projektów.

Warto jednak zaznaczyć, że opracowanie to powstaje w momencie, gdy MiKK, jako jedna z nielicznych organizacji w Unii Europejskiej, został wybrany do zawarcia ramowej umowy o partnerstwie na lata 2022–2025 (*framework partnership*) i podpisał umowę na uzyskanie pomocy operacyjnej na rok 2022. To rodzaj czteroletniej współpracy między Unią Europejską a pozarządowymi organizacjami *non profit* pochodzącymi z krajów UE. W jej ramach Unia współfinansuje nie tylko konkretne, nadprogramowe działania związane z projektem, ale pokrywa również część stałych kosztów pracy tych stowarzyszeń.

V. Podsumowanie

Przykład MiKK pokazuje, jak z biegiem czasu mały, lokalny projekt, z niewielkim nakładem finansowym, może przeistoczyć się w stowarzyszenie cieszące się międzynarodowym uznaniem, zrzeszające wielu wyspecjalizowanych mediatorów na całym świecie.

Wyznaczniki jego sukcesu można zauważyć na wielu płaszczyznach: rozpoczynając od stale rosnącej liczby spraw (obecnie ponad 300 spraw rocznie, które trafiają do MiKK, co od początku działalności MiKK przełożyło się na realną pomoc ok. 2300 rodzinom i ok. 3000 przypadków pomocy dzieciom), poprzez nawiązywanie i rozwijanie współpracy z kolejnymi organizacjami i urzędami w poszczególnych krajach, kończąc na badaniach naukowych i zgłębianiu prawnych i instytucjonalnych zagadnień dotyczących mediacji, a także wyznaczaniu trendów w ten dziedzinie.

Zarówno pracownicy MiKK, jego zarząd, Rada, jak i stowarzyszeni *cross-border* mediatorzy niezwykle intensywnie angażują się w rozwój tworzonej przez siebie organizacji, wierząc, że osiągną cel przyświecający wizji MiKK: „świat, w którym międzynarodowe konflikty rodzinne są rozwiązywane polubownie w najlepszym interesie wszystkich stron, szczególnie rodziców i dzieci, poprzez przystępne cenowo profesjonalne mediacje wspierane przez systemy sądownicze i społeczne w każdym kraju”¹⁵.

---

¹⁵ <https://www.mikk-ev.de/ueber-uns/> [dostęp 1.12.2021].

